

Beslissing

inzake de klacht van [naam] over het handelen van
de MIVD

Beslissing van de afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) inzake de klacht van [naam] (hierna: klager) over het handelen van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (hierna: MIVD).

De klacht en het door klager gestelde handelen van de MIVD

De klacht betreft de doorlooptijd van zijn veiligheidsonderzoek, deze duurde elf maanden. Daarnaast ziet de klacht op de communicatie van het Klant Contact Centrum (KCC) van de Unit Veiligheidsonderzoeken (UVO) en op de afhandeling van zijn klacht over mogelijke discriminatie.

Klager was aangesteld voor werkzaamheden bij de Koninklijke Marine. Voor die werkzaamheden had hij een VGB (Verklaring van Geen Bezwaar) nodig. Hij heeft op 22 november 2023 de stukken voor zijn veiligheidsonderzoek ingestuurd. Een aantal maanden later is klager schriftelijk geïnformeerd door de UVO (Unit Veiligheidsonderzoeken) over de verlenging van de duur van het onderzoek tot 24 november 2024. Vervolgens heeft klager op 21 oktober 2024 bericht ontvangen van de UVO dat het veiligheidsonderzoek was stopgezet. Dit hield verband met het beëindigen van de werkzaamheden bij de Koninklijke Marine. Terwijl hij wachtte op de uitslag van zijn veiligheidsonderzoek liep zijn WW-uitkering op 14 oktober 2024 af.

Klager heeft meerdere keren contact opgenomen met het Klant Contact Centrum (KCC) van de UVO met het expliciete verzoek om op de hoogte te worden gehouden. Tevens vroeg klager waarom het onderzoek zo lang moest duren; indien dit te maken had met de afkomst van zijn partner dan wilde klager graag, waar nodig, aanvullende informatie opsturen. Klager kreeg tijdens de telefoongesprekken alleen te horen dat zijn onderzoek vertraging op liep en dat de termijn die in een brief aan hem was aangekondigd nog niet was verlopen.

Klager heeft in de eerste instantie geklaagd bij de MIVD over zijn veiligheidsonderzoek. Deze klacht ging over de duur van het veiligheidsonderzoek en over de vermeende discriminatie. De reactie van de MIVD was hierop dat de klacht gegrond is verklaard voor de duur van het onderzoek, maar dat er geen aanwijzingen zijn gevonden voor discriminatie.

Het deel van de klacht dat ging over de looptijd van het onderzoek is gegrond verklaard en geeft volgens de Directeur MIVD aanleiding tot verbetering van procedures.

Door de vertraging bij de UVO had klager het vermoeden gekregen dat er mogelijk sprake was van discriminatie. De interne klachtadviescommissie van de MIVD heeft geoordeeld dat zij aan het verband tussen de lange afhandelingsduur en een vermoeden van discriminatie geen conclusies kan verbinden. Het veiligheidsonderzoek is uiteindelijk namelijk stopgezet, waardoor het niet langer nodig was om een besluit te nemen over het al dan niet afgeven van een VGB. Verder stelt de interne klachtadviescommissie dat er geen aanwijzingen zijn, dat er verboden onderscheid is gemaakt op basis van de afkomst van de partner van de klager. Dit is opgenomen in de klachtafhandelingsbrief van de MIVD aan de klager. Klager begrijpt niet hoe de interne klachtadviescommissie en de MIVD tot deze conclusie komen.

Klager was niet tevreden met deze uitkomst van de klachtbehandeling en heeft vervolgens een klacht ingediend bij de afdeling klacht van de CTIVD, verder te noemen CTIVD. Klager verzoekt de CTIVD te onderzoeken of de procedure rondom de interne klachtafhandeling van de MIVD zorgvuldig is verlopen.

Klager heeft op 14 oktober 2024 een verzoekschrift ingediend bij het College voor de Rechten van de Mens (verder het College). Klager vraagt het College om te beoordelen of de MIVD een verboden onderscheid op grond van ras en nationaliteit heeft gemaakt bij het uitvoeren van het veiligheidsonderzoek. Op 26 februari 2026 heeft het College een oordeel gegeven. Dit oordeel is gepubliceerd onder het kenmerk 2026-31.

Toetsingskader

Bij de beoordeling van deze klacht toetst de afdeling klachtbehandeling haar bevindingen aan de behoorlijkheid. Rechtmatigheid is hiervan een onderdeel.

Onderzoek

Dossieronderzoek vond plaats in de systemen van UVO naar de gebruikelijke procedures bij een veiligheidsonderzoek. Daarnaast is het dossier van het veiligheidsonderzoek met betrekking tot klager (zowel inhoudelijk als procedureel) bekeken net als het klachtdossier van de behandeling van de klacht in de eerste lijn en is er gesproken met de klager zelf.

De bevindingen

Het veiligheidsonderzoek

Hieronder volgt de tijdlijn van het veiligheidsonderzoek en de inhoud van het onderzoek.

Datum	Gebeurtenis
22 november 2023	Klager dient de Opgave Persoonlijke Gegevens in behorende bij de aanvraag VGB.
11 december 2023	De UVO besluit dat het onderzoek doorgaat naar het diepteteam voor

	verder onderzoek nadat is vastgesteld dat klager justitiële antecedenten heeft. Dit is de werkwijze op het moment dat er informatie uit het naslagonderzoek komt, die reden kan zijn voor een voornemen tot weigering van het vertrekken van een VGB. Klager had daarom een brief moeten ontvangen dat het onderzoek vertraging oploopt, maar dat is niet gebeurd.
Februari 2024	Klager doet zelf navraag over de voortgang van zijn veiligheidsonderzoek door te bellen met het KCC. Het KCC geeft aan dat klager alsnog een brief krijgt. Deze ontvangt klager in eerste instantie niet.
5 maart 2024	Klager ontvangt, na meermaals bellen met het KCC, de verdragingsbrief. Daarin staat dat het onderzoek nog 8 maanden gaat duren. Een reden wordt niet gegeven.
16 april 2024	Klager belt met het KCC met het vermoeden dat de vertraging komt door de afkomst van zijn partner. Het KCC geeft aan dit door te gaan geven aan de behandelaar.
29 april 2024	Klager wordt ontheven uit zijn functie bij de Marine, waar hij op dat moment zonder VGB tijdelijk was geplaatst in afwachting van het onderzoek.
3 mei 2024	Klager belt opnieuw, dit keer met de vraag of zijn bezoeken aan Colombia de reden zijn tot de vertraging. De reactie is dat UVO wacht op antwoord van derden over het onderzoek. Op dat moment was het onderzoek in afwachting van behandeling van het diepteteam. Er was geen sprake van vragen aan derden in het kader van het onderzoek.
Juli 2024	Het diepteteam begint in het onderzoek met het opstellen van de vragen voor het veldgesprek en met de voorbereidingen van het gesprek zelf.
8 augustus 2024	De UVO ontvangt het verzoek tot stopzetting van het veiligheidsonderzoek. De UVO stopt het onderzoek.
8 oktober 2024	Klager dient een klacht in bij de Afdeling Klacht van de CTIVD

In de interne stukken van de UVO is het analyseformulier voor het veiligheidsonderzoek te vinden. Hierin staan de overwegingen ten aanzien van het veiligheidsonderzoek.

In die overwegingen is duidelijk dat UVO de afkomst van de partner van klager niet heeft meegenomen. Immers, de bezoeken aan haar land van herkomst vallen niet onder een 'ernstig risicogebied' volgens het reisadvies van buitenlandse zaken. Daarnaast waren de bezoeken korter dan de minimum-termijn die de UVO geeft in de instructies voor het vermelden van reizen naar het buitenland in de opgaaf persoonsgegevens (OPG) voor het veiligheidsonderzoek.

In de analyse van de UVO wordt geen enkele keer benoemd dat ten aanzien van de partner een risico bestaat van 'ongewenste beïnvloeding'. De partner wordt in de documentatie,

anders dan een vermelding van het geboorteland en dat ze de partner is van de klager, geheel niet genoemd. Daar waar de UVO afwegingen maakt ten aanzien van de klager, gaat dit alléén over de persoonlijke gedragingen en omstandigheden van klager zelf ('justitiële antecedenten' en 'onverantwoord risicovol gedrag').

Reactie UVO op de bevindingen

Op 24 maart 2026 heeft de UVO laten weten dat een aantal verbeteracties zijn doorgevoerd. Zo zal de wijze van afdoening van veiligheidsonderzoeken door de UVO-MIVD en de UVO-AIVD worden geüniformeerd. Doel is dat ook de UVO-MIVD bij het constateren van een weigeringsgrond geen verder onderzoek meer verricht. Verder zal onderzocht worden met het KlantContactCentrum (verder KCC) welke informatie tijdens het veiligheidsonderzoek verstrekt kan worden en hoe de betreffende medewerker van het KCC eenvoudig toegang krijgt tot die informatie.

Reactie MIVD op de bevindingen

Op het moment dat er informatie uit het naslagonderzoek komt is nog niet duidelijk of de verkregen informatie de reden is een VGB te weigeren of in te trekken. Dat moet vanaf het moment dat het dossier overgaat naar het Diepteteam verder worden onderzocht. Het gaat daarmee om informatie die vraagt om een nadere duiding. Het bestaan van justitiële antecedenten betekent niet (automatisch) een weigering/intrekking van een VGB. Er wordt gekeken naar de omstandigheden van het geval, zoals de aard en ernst van het strafbare feit. Uit een naslag blijkt niet gelijk dat er voldoende ligt voor een weigering, daar is een naslag niet volledig genoeg voor. Er dient eerst nog getoetst te worden aan het bijbehorende beleid.

Reactie Klager op de bevindingen

Klager heeft bericht dat hij afziet van een reactie.

Beoordeling van de klacht

Duur van het veiligheidsonderzoek

Klager heeft meerdere malen telefonisch contact opgenomen en per email contact gehad met de UVO. Tijdens deze gesprekken werd herhaaldelijk gezegd dat er werd gewerkt aan zijn dossier. Er werden geen inhoudelijke mededelingen gedaan en er werd gezegd dat de exacte behandeltermijn niet bekend was. Het diepteonderzoek was in die periode nog niet begonnen. Klager heeft in februari 2024 een brief ontvangen dat het onderzoek met acht maanden is verlengd zonder een concrete einddatum.

Klager heeft tijdens het wachten meerdere malen contact gehad met het KCC waarin klager aangegeven had dat zijn WW-uitkering binnen die acht maanden zou gaan aflopen. De lange duur van het veiligheidsonderzoek heeft daarmee dus verdergaande consequenties gehad voor de klager.

De zorgvuldigheid kan met zich meebrengen dat een veiligheidsonderzoek langer duurt. Ten tijde van dit onderzoek was er vooral vertraging in veiligheidsonderzoeken als een

diepteonderzoek nodig is: daar is een achterstand en het inhalen daarvan gaat moeizaam. Het inplannen en verwerken van een veldgesprek kost tijd.

In het geval van de klager was echter uit het naslagonderzoek voorafgaand aan het diepteonderzoek duidelijk geworden dat er voldoende grond was om over te gaan tot een voornemen tot weigeren. Klager heeft justitiële antecedenten. Een diepteonderzoek was in deze casus daarom niet noodzakelijk om tot een weigering te komen. Door wel een diepteonderzoek op te starten, is het veiligheidsonderzoek onnodig vertraagd: er had in december 2023 of januari 2024 duidelijkheid gegeven kunnen worden aan de klager dat omwille van zijn persoonlijke gedragingen en zijn strafrechtelijke verleden het voornemen bestond een VGB te weigeren.

De reden dat deze casus naar een diepteteam ging, was omdat het protocol binnen de MIVD dat voorschrijft: bij aanleiding om tot een voornemen tot weigering over te gaan, gaat een onderzoek naar het diepteteam.

Door over te gaan op een diepteonderzoek, terwijl uit de naslag bleek dat er voldoende grond was om tot een voornemen tot weigering te komen, gaat de MIVD aan het doel van zorgvuldigheid voorbij: in dit geval was een snelle afhandeling van het onderzoek en daarmee gepaard gaande duidelijkheid voor klager meer gewenst dan betrokkene nog langer in onzekerheid te laten zitten. Aan de hand van de naslag had het Cluster Weigering en Intrekking gevraagd kunnen worden een voornemen tot weigering op te stellen. De UVO heeft in de reactie op de klacht aangegeven dat deze werkwijze via uniformering met de werkwijze van de AIVD wordt ingevoerd. Dit is aanleiding om geen aanbeveling te doen.

Communicatie MIVD met klager

Terwijl het veiligheidsonderzoek langer duurt, geeft de MIVD weinig uitleg over de redenen daarvoor. Naar het inzicht van de CTIVD, is hier wel ruimte voor, zonder de bescherming van methoden en technieken prijs te geven.

Uit het dossier blijkt dat er een lange periode zit tussen het moment dat er besloten is dat het onderzoek naar het diepteteam moet en de daadwerkelijke behandeling door het diepteteam. In die periode doet klager meerdere keren navraag over de status van het onderzoek. Het antwoord van het KCC is hierbij dat klager 'geduldig moet zijn' en dat 'er geen verandering in de status is'. Er wordt geen reden gegeven voor de vertraging. Ook als klager aangeeft dat de vertraging potentieel nadelige gevolgen kan hebben voor zijn financiële situatie.

In deze situatie was er ruimte om op basis van de uitkomsten van de naslag klager te informeren dat het onderzoek langer duurt door informatie over de persoonlijke gedragingen en justitiële antecedenten van klager. In de 'Leidraad persoonlijke gedragingen en omstandigheden' van de UVO, staan justitiële antecedenten en 'risicovol gedrag' als factoren beschreven die van invloed kunnen zijn op de duur van het onderzoek. Ook kunnen deze factoren een reden zijn voor het weigeren van een VGB. Aangezien dit om een openbare publicatie gaat, zou het mogelijk moeten zijn om deze bewoordingen ook te gebruiken om

toe te lichten waarom een onderzoek langer duurt. Hierbij hoeft geen geheime of gevoelige informatie te worden gedeeld: klager weet immers zelf dat hij voor strafbare feiten is veroordeeld. Het is voorstelbaar dat in het licht van die informatie klager in staat was geweest om eerder voorbereidingen te treffen voor het zoeken van ander werk, of om in gesprek te gaan over mogelijke gevolgen voor de functie die hij vervulde bij de Marine in afwachting van zijn VGB. Door in de communicatie met klager niet inhoudelijk uitleg te geven, is het onbegrip en onzekerheid bij klager gebleven. De MIVD heeft in deze situatie niet de transparantie geboden aan de klager die mogelijk was binnen dit onderzoek. Ook op dit punt heeft de UVO in reactie op de klacht aangegeven dat de inzet is te onderzoeken welke informatie met betrokkenen via het KCC kan worden gedeeld. Dit is aanleiding geen aanbeveling te doen.

Vermeende discriminatie

De UVO heeft alleen onderzoek gedaan en willen doen naar de persoonlijke gedragingen van klager. De reizen naar Colombia vielen binnen de minimumtermijn voor melden van verblijf in het buitenland. Er is daarom feitelijk geen sprake van discriminatoire handelingen.

Ook uit de feiten die ten grondslag liggen aan het oordeel van het College blijkt dat er geen sprake is geweest van discriminatie. Het College oordeelt namelijk dat klager er niet in is geslaagd feiten aan te voeren die een vermoeden van onderscheid op grond van ras en nationaliteit kunnen bevestigen. Er blijkt geen informatie te zijn opgevraagd uit Colombia en ook de reizen van klager en echtgenote naar Colombia spelen geen rol in het veiligheidsonderzoek. Verder heeft de MIVD betwist dat er sprake is van discriminatie en heeft zij een andere verklaring gegeven voor de vertraging van het onderzoek, namelijk de langere doorlooptijden en vertragingen bij de UVO. Daarbij heeft zij toegelicht dat geen informatie is opgevraagd uit Colombia. Hiermee staat vast dat verweerder niet in afwachting was van informatie uit Colombia en dat (de reizen naar) Colombia niet de bemoeilijkende factor is geweest bij het uitvoeren van het veiligheidsonderzoek.

De CTIVD sluit zich aan bij het oordeel van het College, dat er geen aanwijzingen zijn dat de MIVD heeft gediscrimineerd, op basis van de afkomst van de partner van de klager, in dit veiligheidsonderzoek.

Op grond van artikel 124, eerste lid, Wiv 2017 beoordeelt de afdeling klachtbehandeling of door de MIVD behoorlijk is gehandeld, rechtmatigheid is hiervan een onderdeel.

De klacht over de lange duur van het veiligheidsonderzoek en de communicatie daarover met klager verklaart de CTIVD gegrond. De klacht over de vermeende discriminatie verklaart de CTIVD ongegrond.

Beslissing

De afdeling klachtbehandeling is van oordeel dat de MIVD niet behoorlijk heeft gehandeld.

De klacht is gedeeltelijk gegrond.

De CTIVD doet naar aanleiding van haar onderzoek geen aanbevelingen aan de MIVD.

De afdeling Klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, 17 augustus 2026,

mr. A. Stehouwer (voorzitter)

mr. P.J.D.J. Muijen

mr. B. Bastein